

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

МІСІЯ — СВОБОДА

ПРАВО НА ВОЛЮ:

весняна хроніка повернення українців із російської неволі

Великий березневий обмін: “500 на 500”. 5–6 березня відбувся масштабний обмін, що став результатом домовленостей, досягнутих у Женеві. Додому повернулися військові ЗСУ, зокрема ВМС та ТрО, НГУ, ДПСУ та ДССТ. Це оборонці “Азовсталі”, Маріуполя, Донецького, Луганського, Харківського та Запорізького напрямків.

11 квітня відбувся обмін полоненими. Щаслива передвеликодня звістка: **175 військових та 7 цивільних** українців повертаються на Батьківщину.

Серед звільнених – Захисники, які боронили Київщину, Маріуполь, Донеччину, Луганщину, Харківщину та Херсонщину. 90% повернутих перебували в неволі ще з 2022 року.

Додому повернулися **7 цивільних українців**, яких РФ незаконно утримувала без суду та слідства. Повернення наших громадян стало результатом роботи Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими. Паралельно гуманітарний трек по поверненню цивільних був підсилений комунікацією Омбудсману України з російською уповноваженою з прав людини Т. Москальковою.

24 квітня ще 193 українці повернулися додому в межах обміну. Це військові, які утримувалися в Чеченській Республіці. Робота над їх звільненням тривала довгий час.

Традиційно команда Офісу Омбудсмана спільно з Представником Уповноваженого у системі органів сектору безпеки та оборони Юрієм Ковбасою, Представниками у регіонах, які є керівниками регіональних робочих груп Коордштабу: Іриною Ісопенко, Владиславом Носенком, Оксаною Кізаєвою, були присутні на місці події.

9 048 УКРАЇНЦІВ,

серед яких – **452 цивільні особи,**
повернулися додому від початку повномасштабного вторгнення!

#RussiasATerroristState

На місці обміну Омбудсман **Дмитро Лубінець** привітав повернених українців!

РЕЗУЛЬТАТИ ВЗАЄМОДІЇ З РОСІЙСЬКОЮ СТОРОНОЮ

У день обміну військовополоненими, напередодні Великодня, **Омбудсман України вчергове провів робочу зустріч із російською уповноваженою з прав людини.**

Ключові теми:

- **верифікація та повернення:** обговорили списки військовополонених та незаконно утримуваних цивільних осіб;
- **зв'язок із рідними:** передали листи від військовополонених їхнім родинам;
- **пошук зниклих:** домовилися продовжити роботу над верифікацією осіб, зниклих безвісти за особливих обставин;
- **возз'єднання сімей:** окреслили конкретні кроки для повернення дітей та об'єднання розлучених родин.

ЗУСТРІЧІ З РОДИНАМИ ОБОРОНЦІВ

Випуск №2, 2026

В Офісі Омбудсмана тривають **зустрічі з родинами зниклих безвісти та полонених Захисників.**

Протягом березня–квітня **відбулися зустрічі з рідними воїнів 81-ї ОАеМБр, 49-го ОШБ, 66-ї та 32-ї ОМБр.**

Паралельно регіональні Представники провели аналогічні заходи у **Хмельницькій, Житомирській, Чернівецькій та Полтавській областях у межах робочих груп Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими.**

Працюємо далі. Кожен українець та українка мають повернутися додому!

СІМ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ВДАЛОСЯ ПОВЕРНУТИ З ТОТ УКРАЇНИ!

Це відбулося 3 квітня завдяки активним зусиллям команди Офісу Омбудсма-на в межах реалізації затвердженого плану дій Президента України **Bring Kids Back UA** та за гуманітарної підтримки **Першої Леді США Меланії Трамп**. Вік ді-тей – від 13 до 17 років.

#RussiasATerroristState

Серед повернутих – **13-річний хлопець із Херсонщини, який втратив обох батьків і нарешті возз'єднався із сестрою**. Вже після повернення діти відвідали Центр захисту прав дитини, де ми продовжуємо працювати над поновлен-ням їхніх прав та наданням необхідної підтримки.

**ІСТОРІЯ
ВОЗЗ'ЄДНАННЯ:
16-річний юнак нарешті
обійняв маму
після років розлуки!**

ООН визнала депортацію та насильницьке переміщення українських дітей ЗЛОЧИНОМ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ!

Відповідний звіт було представлено в межах 61-ї сесії Ради ООН з прав людини (РПЛ ООН).

Це надзвичайно важливий висновок, який фіксує, що депортація, насильницьке переміщення та зникнення українських дітей, вчинені Росією, є **злочинами проти людяності**. А незаконне затримання їхньої репатріації – **воєнним злочином**.

Викрадення українських дітей – це не “евакуація”, а злочин. Тепер це чітко зафіксовано на міжнародному рівні.

ВІТАЄМО НОВУ ГОЛОВУ ПРЕДСТАВНИЦТВА ЮНІСЕФ В УКРАЇНІ!

В Центрі захисту прав дитини **Омбудсман України Дмитро Лубінець** провів зустріч із новою головою Представництва ЮНІСЕФ в Україні пані **Анн-Клер Дюфей**.

Захист прав дитини був і залишається **пріоритетом роботи** **Офісу Омбудсмана**.

СИСТЕМНІ ПРОВАЛИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ВПО: ключові проблеми

→ **ПРОБЛЕМА № 1.** Україна втрачає молодь із ТОТ: Уряд продовжує бездіяльність.

Кількість вступників із тимчасово окупованих територій України за рік **скоротилася на 17%**. Через відсутність чіткої стратегії держава фактично штовхає наших дітей в обійми ворога.

- Моніторингові візити до освітніх центрів підтвердили – **єдиного та зрозумілого алгоритму вступу для дітей з ТОТ не існує.**
- Питання “підйомних” виплат та фінансової допомоги **ігнорується**, хоча це критичний фактор для переїзду на підконтрольну територію.

*Чому молодь залишається в окупації та як це змінити?
Читайте у нашому аналітичному звіті за посиланням.*

→ **ПРОБЛЕМА № 2.** Уряд досі не затвердив оновлену Стратегію державної політики щодо внутрішнього переміщення!

Саме на цьому акцентував Омбудсман України Дмитро Лубінець під час презентації **Спеціальної доповіді щодо підтримки ВПО**. Дослідження аналізує 1 375 місцевих програм і викриває, чому якість життя ВПО не змінюється вже 13 років. Зафіксовано системну імітацію допомоги: 32% програм не мають фінансування, а 90% громад ігнорують залучення партнерів.

Без затвердженої стратегії, чітких механізмів фінансування та контролю ефективності місцеві програми залишаються розрізненими і не завжди відповідають реальним потребам людей.

Ознайомитися з доповіддю.

→ **ПРОБЛЕМА № 3.** Відсутність державного обліку та статусу постраждалих внаслідок збройної агресії РФ.

Головні провали: законодавчо досі не визначено, хто є “постраждалим”. Закон про облік шкоди діє з 2024 року, але станом на березень 2026-го **Уряд не розробив підзаконну базу та не створив Реєстр**. Крім того, **Кабмін досі не ухвалив Стратегію підтримки постраждалих від збройної агресії проти України**.

Ще у 2024 році Офіс Омбудсмана разом із партнерами напрацював Концепцію правового захисту та підтримки постраждалих, але Уряд її ігнорує. Як наслідок, поки **Міжнародний реєстр збитків уже прийняв понад 130 тисяч заяв у 16 категоріях від фізичних осіб**, національна система обліку в Україні фактично відсутня.

Ознайомитися із Концепцією правового захисту та підтримки постраждалих.

ВОДА ЯК ЗБРОЯ: від екоциду на Дністрі до гуманітарної катастрофи в Олешках

→ Росія вкотре доводить: для неї не існує кордонів – ані державних, ані моральних.

У ніч проти 7 березня РФ вдарила по Дністровській ГЕС. Внаслідок атаки зафіксовано витік мастил, що вже перетнув кордон із Молдовою. Дністер – стратегічне джерело води для двох країн. Атакуючи гідроенергетику, ворог провокує гуманітарну кризу міжнародного масштабу. **Це прямий замах на базове право мільйонів людей – право на воду.**

→ Місто, що виживає: терор в Олешках.

Люди в тимчасово окупованих Олешках, Херсонської області змушені економити кожен ковток води та кожную крихту їжі. У місті – катастрофічний дефіцит питної води, відсутні стабільні електро- та газопостачання, обмежена медична допомога. Це свідомий тероризм країни-агресора.

Разом із цим Росія продовжує інформаційні маніпуляції, намагаючись перекласти відповідальність за наслідки власних дій, попри системні обстріли та знищення цивільних об'єктів. Ситуація вимагає посиленої уваги міжнародної спільноти, доступу незалежних місій та реальних механізмів реагування, адже масштаби страждань цивільного населення продовжують зростати.

Дмитро Лубінець звернувся до ООН, МКЧХ та російської уповноваженої з прав людини з вимогою зафіксувати ці факти та забезпечити гуманітарні коридори.

12-ТЕ ЗАСІДАННЯ РОБОЧОЇ ГРУПИ: понад 50 учасників з усього світу об'єднані зادля повернення українців

До обговорення долучилися представники **45 держав, 9 міжнародних організацій та 2 українських держорганів**. Незмінно співголоували послы Канади та Норвегії – Наталка Цмоць та Ларс Рагнар Хансен.

Головний фокус – повернення наших людей. Йдеться про депортованих та незаконно переміщених українських дітей, незаконно утримуваних цивільних та військовополонених. **Окремо відзначили допомогу держави Катар та США у поверненні наших дітей.**

#RussiasATerroristState

МІЖНАРОДНА РОБОТА: гуртуємо світ навколо України

Офіс Омбудсману активно розширює міжнародну діяльність, налагоджуючи стійку співпрацю з іноземними партнерами, світовими організаціями та правозахисними мережами.

Омбудсман України 30-31 березня працював у Женеві, де взяв участь у засіданнях Генеральних асамблей GANHRI та ENNHRI.

Окремо Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Дмитро Лубінець провів двосторонні зустрічі із колегами з Вірменії, Латвії, Франції, Великої Британії, Португалії.

ОМБУДСМАН УКРАЇНИ ПРЕДСТАВИВ ЩОРІЧНУ ДОПОВІДЬ ЗА 2025 РІК

Це відбулося перед:

- Комітетом Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин;
- Комітетом Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій;
- Комітетом Верховної Ради України з питань свободи слова;
- Комітетом Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування.

Також документ був презентований народним депутатам, членам фракції **“Європейська Солідарність”** та депутатської групи **“Відновлення України”**.

Щорічна доповідь Уповноваженого за 2025 рік узагальнює тисячі звернень, сотні моніторингових візитів, відвідувань та системну роботу у сфері захисту прав людини.

УРЯД ЗАТВЕРДИВ КОНЦЕПЦІЮ Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми до 2030 року

Схвалена КМУ Концепція **визначає пріоритети** державної політики на найближчі роки: посилення превенції, невідворотність покарання та гарантована державна підтримка потерпілих. Наступний етап – невідкладне затвердження самої Програми Урядом.

ПРАВА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН (СПІЛЬНОТ) ТА КОРІННИХ НАРОДІВ УКРАЇНИ: від законодавчих норм до практичного захисту

В Офісі Омбудсмана відбувся круглий стіл, **присвячений законодавчим змінам у сфері етнополітики**. Зібралися народні депутати, представники органів державної влади, національних меншин (спільнот) та корінних народів України. Були присутні міжнародні партнери.

#RussiasATerroristState

За 2025 рік Офіс Омбудсмана провів 44 моніторинги стану додержання прав національних меншин (спільнот). Висновок один: закон діє, але реалізація – неефективна. Круглий стіл зафіксував системні порушення: від відсутності міжвідомчої координації до прямого ігнорування Урядом своїх зобов'язань.

“Права національних меншин (спільнот) – частина нашого шляху до ЄС. Без імплементації – це просто папір. Ми не можемо цього допустити”, – підсумував Омбудсман України **Дмитро Лубінець**.

РЕЗУЛЬТАТИ ВІДВІДУВАННЯ МІСЦЬ НЕСВОБОДИ:

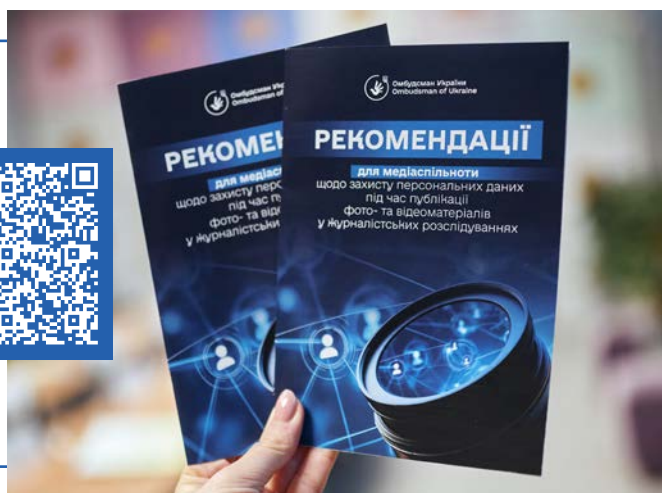
від фіксації порушень до кримінальних проваджень

Ефективність Національного превентивного механізму (НПМ) – це не лише статистика, а передусім реальні результати захисту прав людей. Лише у 2026 році (станом на 21 квітня) працівники Секретаріату Уповноваженого ВРУ з прав людини провели **120 відвідувань** до місць несвободи. Кожне виявлене порушення стає підставою для жорсткого правового реагування. У березні-квітні за ініціативи Представника Уповноваженого з прав людини у місцях несвободи **Віталія Нікуліна** розпочато досудові розслідування за наступними фактами.

- 1. Перевищення службових повноважень працівниками поліції в Одесі.** Реагування: Одеською обласною прокуратурою розпочато кримінальне провадження за ч. 2 ст. 365 КК України (перевищення владних повноважень).
- 2. Смерть засудженого у Білоцерківській виправній колонії № 35.** Реагування: Розпочато кримінальне провадження за ст. 120 та 140 КК України (доведення до самогубства та неналежне виконання професійних обов'язків медиками).

Офіс Омбудсмана веде системну просвітницьку роботу У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

1. Презентували брошуру “Рекомендації для медіаспільноти”. Це практичний гід про те, як працювати з фото- та відеоматеріалами у розслідуваннях, зберігаючи баланс між правом суспільства знати правду та правом людини на приватність.

2. Для тих, хто хоче поглибити знання, ми запустили та оновили освітні продукти:

Курс на платформі “Дія.Освіта”.

Нова програма для Data Protection Officer (DPO) – тих, хто безпосередньо відповідає за безпеку даних в організаціях.

Курс на платформі “Ed-era”.

Оновлений та доступний виклад основ цифрової безпеки та захисту персональної інформації.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ РОЗГЛЯДАЄ СПРАВУ щодо мораторію на виконання судових рішень за поданням Уповноваженого

Омбудсман України Дмитро Лубінець продовжує оскаржувати норму, яка **через воєнний стан повністю зупинила виконання судових рішень немайнового характеру.**

#RussiasATerroristState

Хронологія:

- **30 грудня 2025 року** Уповноважений подав конституційне подання про визнання таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), положення абзацу двадцять другого пункту 10-2 розділу XIII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про виконавче провадження” від 02.06.2016 № 1404-VIII.
- **Березень 2026 року:** Уповноважений особисто виступив у КСУ та оскаржив цю норму.
- **7 квітня** КСУ продовжив розгляд справи за участі Представника Уповноваженого в системі судоустрою.
- **13 квітня** Конституційний Суд України відкрив провадження за поданням Уповноваженого щодо питань, пов’язаних із діяльністю підприємств ОПК, військових частин та установ ЗСУ.

“ Ми сподіваємося на справедливе рішення КСУ, яке дозволить відновити баланс між потребами оборони країни та правом кожного громадянина на реальний захист у суді”, – зазначив Уповноважений Верховної Ради України з прав людини **Дмитро Лубінець.**

БЕРЕЗЕНЬ ТА КВІТЕНЬ: масштаб терору та реальність російських ударів

У березні 2026 року кількість жертв серед цивільного населення в Україні зросла на 49% порівняно з лютим. Про це повідомила Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні (ММПЛУ) у своєму звіті.

7 березня російські війська випустили по Україні 29 ракет та 480 дронів. Харків — епіцентр. Внаслідок російського ракетного удару по багатоповерхівці в Харкові 8 загинилих, серед них — двоє дітей.

На фото — 9-річний Гордій Удовиченко та його мама Олена, які загинули внаслідок атаки. Жінка була вчителькою початкових класів та викладала у харківському ліцеї. Її син вчився у тому ж ліцеї та займався хокеєм.

Випуск №2, 2026

У ніч проти 6 квітня російський “Шахед” влучив у житловий будинок в Одесі. Загибло три людини, серед яких 30-річна жінка та її дворічна донька... Батько сім’ї вижив.

На фото — 30-річна Дарина Сапун разом із дворічною донькою Ганною, яких вбила Росія в Одесі 6 квітня.

На фото — поховання дворічної Ганни.

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ПІД УДАРОМ: черговий злочин РФ у Львові

24 березня російська атака пошкодила об'єкт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО "Львів – історичний центр".

Це порушення Конвенції про охорону культурних цінностей у разі збройного конфлікту (Гаазької конвенції 1954 року). У зв'язку з цим Омбудсман направив офіційний лист до ЮНЕСКО з вимогою оцінити належним чином ці дії та вжити відповідних заходів.

Росіяни свідомо "полюють" на українські пасажирські потяги, автобуси та швидкі медичні допомоги.

2 березня російський дрон атакував приміський потяг на Дніпропетровщині, а 4 березня – подібна атака повторилася в Миколаєві.

15 березня російські військові поцілили в автомобіль екстреної медичної допомоги на Харківщині. Внаслідок атаки загинули двоє медиків.

7 квітня агресор у Нікополі атакував автобус із людьми. Четверо людей загинули. Ще 16 – поранені.

#RussiasATerroristState

ЛЮДИ — ЦЕ НАЙЦІННІШЕ!

Росія систематично порушує права людини в Україні!

9 048

осіб, звільнених з російського полону

з них →

452

цивільних

≈ 100 000

осіб, зниклих безвісти за особливих обставин

15 578

вбитих мирних жителів

43 352

поранених мирних жителів

*За інформацією Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні

701

загиблих дітей

2 502

поранених дітей

2 317

зниклих дітей

*За даними інформаційної платформи «Діти Війни»

2 134

дітей Україна повернула (в тому числі з ТОТ)

4.5
млн

осіб стали ВПО

6.5
млн

осіб отримали прихисток за кордоном

ОБСТРИЛИ ЦИВІЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

РФ руйнує житлові будинки, заклади освіти та медицини!

4 515

зруйнованих і пошкоджених закладів освіти

з них →

1 552

зруйнованих і пошкоджених дитсадків

*За даними сайту saveschools.in.ua

2 614

зруйнованих і пошкоджених об'єктів закладів охорони здоров'я

з них →

428

лікарні

352

амбулаторії

1 723

зруйнованих релігійних споруд

2 524

зруйнованих об'єктів культури

≈ 250 000

зруйнованих або пошкоджених будинків

≈ 174 тисяч кв. км

території України вважаються потенційно замінованими

*Дані станом на початок травня 2026 року

Омбудсман України Ombudsman of Ukraine

Сила міжнародного права вимірюється його здатністю зупиняти зло.
Ми працюємо, щоб кожен злочин РФ в Україні отримав правову оцінку,
а винні – відповідали перед законом.

Справедливість – фундамент майбутнього миру.

#StandWithUkraine

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Уповноважений Верховної Ради України
з прав людини

✉ lubinets@ombudsman.gov.ua

Гаряча лінія Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини: 1678
електронна пошта: hotline@ombudsman.gov.ua

